

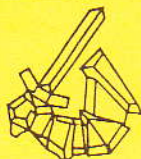
Pansartrupperna 50 år 1992-10-01

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Historik	sid 1-4
Skånska dragonregementet	sid 5-6
Skaraborgs regemente	sid 7-8
Norrbottens pansarbataljon	sid 9-10
Norra skånska regementet	sid 11-12
Södra skånska regementet	sid 13, 16
Program i Stockholm 3/10-4/10 -92	sid 14-15
Södermanlands regemente	sid 17-18
Gotlands regemente	sid 19-20
Arméns Pansarcentrum	sid 21-23
Svensk Pansarhistorisk förening	sid 24-25
Pansartrupperna i framtiden	sid 26-27

Redigering och layout: Övlt Mac Catoni
Författare till resp kapitel ur resp regemente.

PANSARMUSEET

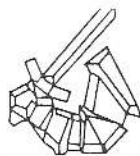
AXVALL

Det enda i Sverige och ett av de större i Europa!

ÖPPETTIDER.

2 maj - 31 augusti: onsdag-söndag 10-16
OBS! Juli alla dagar kl 10-16. FRI ENTRÉ

Öppet för visning efter tidsbeställning.
Telefon 0511/621 38, 0500/145 95

HISTORIK

Svenska pansarvapnet blev eget truppslag 1942 som en följd av pansarvapnets utveckling och dominanta roll under andra världskriget. Före 1942 organiserades dock stridsvagnsbataljon vid Göta Livgarde (I 2) 1928–1939 och efter detta regementes avveckling vid Skaraborgs (I 9) och Södermanlands regementen (I 10) 1939–1942. Parallellt bedrevs försök med pansarbilar vid kavalleriet 1925–1942 och med motoriserad brigad 1940–1942.

Försvarsbeslutet 1942 innebar en krigsorganisation med fyra pansarbrigader – Pbrig m/43 – för att tillgodose behovet av kraftiga anfallsförband som kunde bryta igenom en försvarsställning och snabbt fortsätta på djupet. Brigaderna skulle utbildas och organiseras vid fyra regementen:

- Kungl Göta Livgarde (P 1), Enköping med ett kompani (P 1G) vid I 18, Visby – det återuppståndna Göta Livgarde.

- Kungl Skånska pansarregementet (P 2) i Helsingborg – det omvandlade K 2.

- Kungl Södermanlands pansarregemente (P 3) i Strängnäs – f d I 10.

- Kungl Skaraborgs pansarregemente (P 4) i Skövde – f d I 9.

Till dessa fogades två utbildningsanstalter

- Pansartruppskolan (PS) – förlagd till P 4.

- Pansartruppernas officersaspirantskola (POAS) – förlagd till P 3 – senare till P 1.

De krigsorganiserade brigaderna hade två stridsvagnsbataljoner och en pansarskyttebataljon med bl a KP-bilar. Utformningen av fältbrigaderna jämte nyvunna krigserfarenheter från andra världskriget föranledde genom riksdagsbeslut 1949 att även

Kungl Svea Livgarde (I 1) i Sörentorp, Kungl Älvsborgs infanteriregemente i Borås (I 15) och Kungl Södra

Skånska infanteriregementet (I 7) i Ystad omvandlades till pansarinfanteriregementen under pansarinspektörens domvärjo för att säkerställa en ensad utbildning med nära anknytning till befintliga pansarregementen och en gemensamt brigadproduktion av fem brigader - Pbrig 49.

Denna brigadorganisation med bl a olika förflyttnings hastighet mellan stridsvagns- och pansarskyttebataljonerna (huvuddelen per cykel) minskade brigadens anfallskraft och blev snabbt frånsprungen av den internationella utvecklingen med sina krav på högre standard, rörlighet och ständig indelning på stridsfältet. Redan vid krigsslutet var vi ohjälpligt efter i den tekniska utvecklingen.

Därför inköptes ett stort antal tunga stridsvagnar (Centurion) 1953 och en omorganisation - Pbrig 58 - tog sin början med blandade bataljoner som innehöll ett stridsvagns- och två cykeltransporterande skyttekompanier, varav ett kunde transporteras på KP-bilar. Anfall genomfördes till fots och stridsvagnen fick främst en understödjande roll. Anfallshastigheten begränsades till 5 km/tim. Äldre stridsvagnstorn användes som värntorn vid hamnar och flygfält och strv m/41 och m/42 byggdes om till pansarbandvagn 301 respektive stridsvagn m/74.

Vid pansarregementen utbildades även stormkanonkompanier (Ikv 72, 73, 102 och 103), tunga bandpansarvärnskompanier (pvkv m/43), luftvärnskanonplutoner (lvkv f m/43) samt besättningar till stormartillerivagnar (SAV m/43).

1957 uppsattes Norrbottens pansarbataljon (P 5) för att tillgodose behoven av pansarförband i Övre Norrland. Samma år omorganiserades P3 till I 10 och blev pansarinfanteriregemente. I 1 återgick till infanteriet.

I avsikt att höja pansarbrigadens anfallskraft genomfördes i början av 60-talet omfattande materiel- och organisationsförsök. Slutprodukten blev Pbrig 63 med

pansarbataljoner om vardera två bandgående pansarskyttekompanier (pbv 301 och senare pbv 302) och två stridsvagnskompanier med antingen Centurion (strv 101, 102) eller den okonventionellt svenskbyggda stridsvagn S (strv 103) som huvudstridsvagn jämte eget artilleri (10,5 cm haubits). Pbrig 63 med sin rörliga, eldkraftiga, integrerade och stridstekniskt väl genomtänkta organisation rönt stort internationellt intresse och lovord (Lidell-Hart m fl) och håller även idag trots att fordonsparken är gammal. Fredsorganisationen förändras så att I 6, I 7, I 10 och I 18 blev nya pansarregementen medan I 15 återgick till infanteriet.

Minskningen av försvarsanslagen på 1970- och 80-talet framtvingade reduceringar i både krigs- och fredsorganisationerna. P 1 drogs in 1980 och pansartruppernas aspirant- och kadettskola (PKAS) slogs samman med PS i Skövde. P 10 pansarbrigad omorganiserades till mekaniserad brigad.

I förarbetet till 1992 års försvarsbeslut har Överbefälhavaren visat på den operativa styrkesvacka som uppstått på 1990-talet genom att vi inte har moderna stridsvagnar.

Följdriktigt innehåller ÖB och CA förslag anskaffning av nya stridsvagnar. Konsekvent följer regeringen denna linje i sin försvarsproposition i februari 1992. Ökad mekanisering av armén är ett tydligt tecken på den kvalitetshöjning som eftersträvas.

Mot denna bakgrund är det ekonomiskt förkastligt att lägga ned ett pansarregemente, som har allt som behövs för sådan utbildning: Bra befäl, teknisk personal, utbildningsanordningar, övningsfält, verkstad o s v. Framför allt om man samtidigt diskuterar att bygga upp kapacitet på en ny plats i Mälardalen. P 6 är i proposition föreslaget för indragning. Jag har prövat ovanstående argument på olika nivåer och funnit att det i dagens läge inte går att vinna gehör för mer än två utbildningsplatser för mekaniserade utbildning i Skåne. Med totalt 16 brigader och

förband omedelbart norr om Mälaren med hänsyn till risken för strategiskt överfall bl a riktat mot Stockholm. Med facit i hand kan vi alltså konstatera att det var oklokt att 1980 lägga ned Göta Livgarde - P 1 - i Enköping.

Pansarklubben

främjar intresse för aktuella frågor inom pansartrupperna och stärker kamratskap och samhörighetskänsla inom truppslaget. Klubben sammanträder minst två gånger per år. Medlemmarna är aktiva och f d aktiva officerare med "vederlikar och likställda" som tillhör, tillhört, tjänstgör vid, tjänstgjort vid eller vars tjänst berör pansartrupperna.

Klubben har c:a 300 medlemmar. Medlemsavgiften är 10:- per år. Ständigt medlem = 100:-. Passa på innan vi höjer ständiga medlemspriset!

Ordf är painsp öv 1. Stig Edgren. Sekr är övlt Lennart Pernstam, Karlsberg. Skattmästare är övlt Bo Henricsson, FN-skolan.
PG = 40 04 92-5.

Skånska dragonregementet

Det skånska kavalleriets anor och traditioner fördes med besluten 1942 och 1965 över till P 2. Från att ha hetat Skånska Pansarregementet och ensamt i Skåne utbildat i stridsvagnstjänst fick regementet 1963 sitt nuvarande namn. Med stolthet och glädje förvaltar regementet sina företrädares och anfäders traditioner och standar.

Regementet övades som banbrytare och pionjärer i pansartjänst i Helsingborg mellan 1942 och 1947. Vid starten var man trångbodd i det för fem skvadroner byggda regementet, som nu skulle ta emot pansarförband med tio kompanier. Skjutfältet i Torekov var mindre användbart och 1943 köptes Ravlundafältet in.

Efter rekognoseringar och politiska överväganden och beslut inköptes övnings- och skjutfälten i Hässleholm 1944. Byggperioden avslutades och den 30 september 1947 flyttade regementet in i Hässleholm.

De ursprungliga stridsvagnarna m/38, m/40 och m/42 ersattes 1953 av stridsvagn 81 (Centurion). Regementet fick leda införandet och omskolningen på denna väsentligt bättre stridsvagn. Den krävde också bättre skjutfält och därför utökades Ravlundafältet 1956 till dubbel areal. Pansarvärnsrobotutbildningen påbörjades 1957.

Vid sidan av Centurionutbildningen övades från 1960 även stridsvagn 74-förband. Ombeväpningen fullföljdes

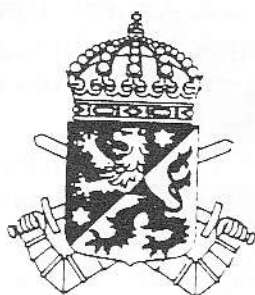
av Centurionbeståndet.

Brigadens KP-bilar byttes under 60-talet mot pansarbandvagn 301 och från 1968 mot dagens pansarbandvagn 302. Samtidigt tillfördes P 2 detta år stridsvagn 103 och krönte införandeproven med lång marsch från Skövde via Malmö till Ravlunda och stridsskjutning med två kompanier.

Dagens moderna regemente har vuxit fram under 1980-talet. Ett bra skjutfält på Hovdala medger skarpskjutning med alla brigadens vapen utom ett. Kostnadseffektiv samverkan med AMU har förbättrat övningsfältet. Kommunen stödjer fortsatt expansion och en avsevärd utökning är möjlig i närtid.

Samtidigt uppfördes det byggnadsbestånd som ger så goda förutsättningar för utbildning, förläggning, teknisk tjänst och materielunderhåll som P 2 nu har. T 4 samgrupperade med regementet 1986 och ingår fr o m 1991 i regementet P 2.

P 2 har med sina 50 års erfarenheter av bl a stridsvagnstjänst respekt för anfädernas nästan 284 års erfarenheter av kavalleriets uppträdande och strid. Standarvakten är lika stram och stolt idag som 1658.

Skaraborgs regemente

Historia

Regementet har sitt ursprung i de fänikor vilka under 1500-talet uppsattes i Västergötland. Äldsta bevarade handlingar som avhandlar fänikor och knektar i Skaraborgs län är från 1543. Av fänikorna från Västergötland och Dalsland bildades 1613 ett landskapsregemente om 3000 man. 1621–1624 delades detta i tre smärre fältregementen vilka utgjorde grunden för Skaraborgs, Älvsborgs samt Hallands regemente. Skaraborgs regemente fick Bengt Pilefeldt som förste chef. Regementet omnämndes i 1634 års regeringsform som "Det Andre Wästgöthe Regemente, där under hörer Scharaborgz Lähn". 1685 blev regementet indelt. Det var roterat med 1200 nummer (soldater) inom Skaraborgs län. 1696–1913 vapenövades regementet på Axevalla hed. Sistnämnda år flyttade det till nybyggda kaserner i Skövde där det fortfarande är förlagt.

Regementet erhöll 1939 en pansarbataljon och omorganiserades 1942 till pansarregemente varvid det erhöll namnet Skaraborgs pansarregemente. 1. april 1963 återfick det sitt gamla namn Kungl Skaraborgs Regemente som 1976 sammanslogs med fo 35 till försvarsområdesregemente, med beteckningen P 4/Fo 35. 1976 togs epitet "Kunglig" bort genom Riksdagsbeslut. Göta Trängregemente, Ar-

méns Pansarcentrum och Arméns Underhållscentrum är förvaltningsmässigt samordnade till regementet. Då regementet tillhörande infanteriet hade det nummer 9.

Rekryteringsområde, fana

Regementet får sina värnpliktiga främst från Västergötland, Värmland, Bohuslän och Halland.

Regementets nuvarande fana överlämnades 1858. Fanduken är svartgul, diagonalt halverad, med den svarta delen närmast fanstången; i mitten folkungalejonet – kontrastfärgat.

Segernamn

Varberg 1565 Warschau 1656 Narva 1581 Lund 1676 Lützen 1632 Landskrona 1677 Leipzig 1642 Malatitze 1708

Marsch

"Geschwindmarsch" av C A Herrmann. Den spelades första gången under Gustav IV Adolfs tid. Äldsta bevarade partituret är från 1833. Den antogs i mitten av 1800-talet.

Övrigt

Regementets färger är svart och gult.

Kamratförening

"Skaraborgs regementes kamratförening (I 9 – P 4)" bildades 1931 och räknar ca 900 medlemmar.

Museum

Regementsmuseet grundades under de sista åren på Axevalla hed. Det är nu beläget inom kasernområdet.

Litteraturer

Bensow E Kungl Skaraborgs regementes historia. Del I och II Göteborg 1931 resp 1944. Del III Skara 1956.

Skaraborgs regemente och försvarsområde/Informationstidning Kamratföreningen I 6 – I 9 – P 4 Medlemsblad. Skövde maj 1978 – maj 1989.

Skaraborgaren. Skövde dec 1989–

Norrbottens pansarbataljon 1957-1992

Kungl Norrbottens pansarbataljon (P 5) uppsattes den 1/4 1957 enligt beslut genom Kungl brev den 1/6 1956, grundat på riksdagsbeslut i maj 1956. P 5 standar fastställdes genom generalorder nr 41 7/1 1959. P 5 marsch är "I flaggskrud" av Sam Rydberg, vilket fastställdes genom arméorder nr 424/1959.

Den 1/7 1975 skedde sammanslagningen av myndigheterna I 19 och P 5 och vi fick dagens I 19/P 5. Pansartrupperna fyller i år 50 år, samtidigt har pansarbataljonen, P 5 verkat i 35 år. Dessa händelser uppmärksammas genom firande av Pansartrupperna den 3. oktober och Regementets Dag den 12. september.

Befälet vid Pansarbataljonen har under 35 år utbildat pansarförband anpassade till de klimat- och terrängförhållanden som råder inom Milo ÖN. Befälet har även under dessa år genom målmedvetet arbete förbättrat samverkan med infanteri- och andra truppslag. Jag vill tacka cheferna vid P 5 och bataljonscheferna och de befäl som verkat under dessa år vid pansarbataljonen för försvaret av Milo ÖN. Efter att ha utbildat krigsförband vid en infanteri- och pansardel sker från 1/4 1992 en total integrering av pansar- och infanteriutbildningen vid I 19/P 5.

Detta är det första steget inför den kommande mekani-

seringen av Norrbottensbrigaden. I 19/P 5 yrkesofficerares erfarenheter från pansar- och infanteriutbildningen skapar gynnsamma förutsättningar för ett gott utbildningsresultat av morgondagens krigsförband för Övre Norrlands försvar. En ständig utbyggnad av utbildningsanordningar, förbättring av Tåme skjutfält och tillkomsten av Försvarets Verkstad i Boden är andra viktiga förutsättningar för den framtida krigsförbandsproduktionen vid I 19/P 5.

Det är min övertygelse att den nya utbildningsbataljonen med infanteri- och pansarofficerare skall föra P 5:s och I 19:s traditioner vidare och fylla de krav, som måste ställas för att målet - krigsförband med hög krigsduglighet skall nås.

Norra skånska regementet

Den 10. dec 1811 gav Konungen befallning om uppsättande av Norra Skånska Infanteriregementet.

Generalen och friherren Georg Carl von Döbeln utnämndes till regementets förste chef. Han är också känd som Döbeln vid Jutas. Till en början var regementet förlagt till Kristianstad men flyttades ganska snart till Ljunghed, där huvuddelen av verksamheten ägde rum under 1800-talet och en bit in på 1900-talet. Regimentet, som från uppsättandet benämndes I 24, flyttade åren 1920-1923 in i nuvarande kaserner på Näsby i Kristianstad. 1928 bytte regementet benämning till I 6.

Sedan 1963 är Norringarna ett modernt pansarregemente, som i samband med vissa organisationsförändringar 1975 sammanslogs med Fo 14 till försvarsområdesregemente med beteckningen P 6/Fo 14. Regimentet, som idag har drygt 500 anställda, har bland annat utbildningsansvar och mobiliseringsansvar för en slagkraftig pansarbrigad med stridsvagn 104, en renoverad och modifierad version av stridsvagn CENTURION. Renoveringen och modifieringen av stridsvagnen har gjort att Norringarna idag utbildar på en stridsvagn som står sig väl i konkurrens med Europas motsvarigheter in på början av 2000-talet. Varje år grundutbildas cirka 1000 värnpliktiga medan 2000-3000 repetitionsutbildas.

Samtidigt är cirka 8000-9000 personer engagerade i hemvärns- och frivilligverksamhet i länet. Personalen i Norringbrigaden kommer i huvudsak från Östra Skåne. Detta är en viktig faktor från mobiliseringssynpunkt, liksom känslan för det område där viktiga delar av brigadens krigsuppgifter ska kunna lösas. Huvuddelen av utbildningen genomförs på det mycket ändamålsenliga pansarövnings- och skjutfältet i Rinkaby. Genom tillämpning av moderna ledarskaps- och utbildningsmetoder skapar vi bra krigsförband med en mycket fin anda.

Norringarnas försvarsområdesstab har ett mycket väl utvecklat samarbete med övriga totalförsvarsmyndigheter i Kristianstads län. Stabens närhet till kommun, länsstyrelse och landsting ger de bästa förutsättningarna för detta. Tack vare en konsekvent och målinriktad personalutveckling och rekrytering har Norringarna skickliga yrkesofficerare samt en skicklig civilt anställd kader. Ett betydelsefullt förhållande för ett effektivt och trovärdigt totalförsvar i Kristianstads län.

Södra skånska regementet

Historik

Regementet genomförde senaste större omorganisation 1982 då all utbildningsverksamhet överfördes till Revingehed och Lv 4 flyttade in i kasernerna i Ystad.

Nuvarande uppgifter

Södra skånska regementet – ett bygderegemente i tiden – är en samlingspunkt för försvaret av Malmöhus län. Regementets huvuduppgift är att vidmakthålla och utveckla Malmöbrigadens stridsvärde och beredskap. Malmöbrigaden är utrustad med stridsvagn 103C.

Andra uppgifter är

- att i samverkan med övriga totalförsvarsmyndigheter planlägga det militära försvaret av Malmöhus län

- att förbereda en snabb och säker moblisering av ett stort antal krigsförband. Hit räknas fördelningsförband, lv-förband (i huvudsak avsedda för Milo Syd), territorialförsvarsförband bl a för försvar av infallsportarna Malmö, Trelleborg och Ystads hamnar samt flygplatsen Sturup och ett stort antal hv-förband. Regementet har mobiliseringsansvaret för ca 35000 man

- att lämna stöd åt Lv 4 grundorganisation.

- att lämna stöd åt Hv och frivilliga försvarsorganisationer inom länet

Strv m/21

Strv m/37

St

Program

Slottet

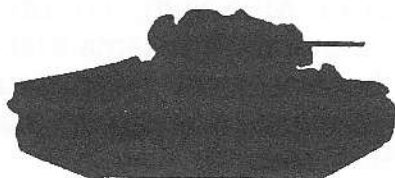
3/10 -

Högvakter (pågångar) med
armens musikpluton

29/9-P10 30/9-P2 1/10-P4
2/10-P2 3/10-P4 4/10-P10

3/10 Stor fanborg. Förbi-marsch
för Hans Majestät Konungen.

Avlösning vardagar kl 1215
söndagar kl 1315

Strv m/42

Strv 74

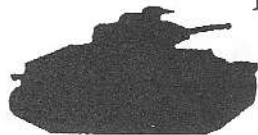

Strv m/38

Strv m/40

Strv m/41

i Stockholm

4/10 1992

Gärdet

3/10 Lördag kl 0900 - 1700

Utställning av stridsfordon

Förevisningar m.m.

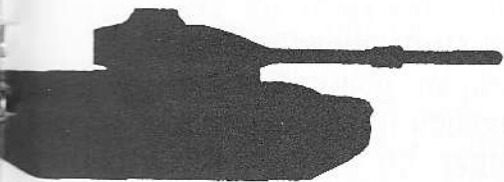
Avlämning till Hans Majestät

Konungen ca kl 1400

4/10 Söndag kl 0900 - 1700

Utställning av stridsfordon

Förevisningar m.m.

Strv 81/101/102/104

Strv 103

Organisation och gruppering i fred

I Ystad finns regementsstaben, Planerings- och samordningsenheten, Fo-staben, Fortifikationsenheten (chef samt del av enhet), del av Materielenhet, Kameralenheten samt del av Hälso- och sjukvårdsenheten. På Revingehed finns Brigaden (brigadstabskadern och grundutbildningsbataljonen), Lägerenheten, Personalenheten, Materielenhetens huvuddel, del av Fortifikationsenheten samt del av Hälso- och sjukvårdsenheten. I Malmö finns en Hv/Frivavd och ett truppserviceförråd ur Materielenheten. I Helsingborg finns en Hv/Frivavd och ett truppserviceförråd.

Utbildningsbehov

Regementet förvaltar landets största övningsfält för mekaniserade förband. Därför genomför Arméns Pansarcentrum årligen sin största övning på Revingehed. Fältet har en areal på cirka 4400 ha, det är väl-dränerat och en omfattande ranchdrift säkerställer del av markvården. Fältet utnyttjas flitigt för zoologisk forskning av universitetet i Lund och ett särskilt Revingeråd med både civila och militära delegater bevakar att Revingefältet utnyttjas på bästa sätt och att det bibehåller sin speciella prägel. Regementet förvaltar även ett övningsfält i anslutning till kasernetablisemanget i Ystad. Här finns ca 2000 ha, som utnyttjas främst av Lv 4 grundutbildning. Skjutfältet Kabusa, som förvaltas av P 7/Fo 11 är cirka 3000 m brett och 1000 m djupt och har bra utrustning med fjärrstyrda mål, lämpar sig väl för skjutning mot markmål för ett kompani åt gången. Skjutningar med stridsvagnsförband eller i förbandsstyrka mer än ett kompani genomförs på milo-skjutfältet Ravlunda. På Revingehed finns moderna och väl tilltagna utbildningsanordningar. Ett flertal uppförda eller renoverade under 80-talet. Ungefär 650 moderna förlägningsplatser disponeras.

Södermanlands regemente

Södermanlands regemente i Strängnäs är ett av de landskapsregementen som organiserades 1627, alltså för 365 år sedan. När pansartrupperna bildades 1942 blev det ett av de första pansarregementena i vårt land och bytte då namn från I 10 till P 3, Kungl Södermanlands pansarregemente. Men redan i oktober 1939 hade, i enlighet med 1936 års försvarsbeslut, regementet I 10 omorganiserats till ett kombinerat regemente d v s med en infanteribataljon och en pansarbataljon. Stridsvagnarna vid pansarbataljonen kom från det då indragna Kung Göta Livgarde (I 2) och utgjordes av strv m/21-29, m/31, m/37 och m/38, inalles ett 40-tal. Med anledning av det militärpolitiska läget 1940 mobiliserades i april för första gången i Sverige en stridsvagnsbataljon nämligen 1.strvbatljonen vid I 10 i Sträng-

näs.

I och med bildandet av pansartrupperna 1942 påbörjades organisationen av pansarbrigader i Sverige och i juli 1943 var Sveriges första pansarbrigad, 10.pansarbrigaden, PB 10 i huvudsak organiserad vid regementet. Personalstyrkan i brigaden uppgick till 6400 man och den var utrustad med 181 stridsvagnar (i huvudsak m/41 och m/42). Då kungl Upplands regemente, I 8, indrogs 1957 och befälet därstädes överfördes till Strängnäs, den s k Mälarkarouselen, återfick regementet sin gamla benämning I 10.

Regementet svarande nu tillsammans med P 1 för utbildning av två pansarbrigader PB 6 och PB 10 och I 10 ansvarade därvidlag för pansarinfanteridelarna och P 1 för

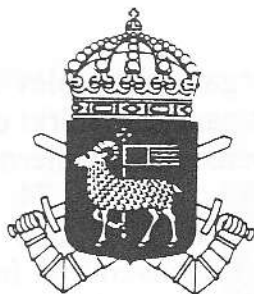
stridsvagnsdelarna. PB 10 utrustades efter hand under denna period med strv 74. 1963 skedde nästa omorganisation när regementet erhöll ansvaret för såväl stridsvagns- som pansarinfanteridelarna i brigaden, varvid bl a KP-bilen ersattes av pansarbandvagn 301 för transport av pansarinfanteriet. Regimentet kallades nu P 10. Mot slutet av 60-talet ersattes pbv 301 av pbv 302 och strv 74 av strv 102.

Ytterligare en omorganisation skulle genomföras. 1973 sammanslogs regementet och försvarsområdesstaben – benämningen blev nu P 10/Fo 43. I samband med P 1:s indragning 1980 överfördes delar av PB 6 till P 10 och skapades efter försök vid regementet en ny brigadtyp, den mekaniserade brigaden. 10. mekaniserade brigaden, MekB 10 eller Södermanlandsbrigaden som den även kallas hade i stort samma organisationsstruktur som en pansarbrigad men innehöll förutom strv 101 och pbv 302 även infanterikanonvagn (ikv) 91. 1991 påbörjade brigaden en ny omorganisation till mekaniserad brigad typ 90.

1948–92 var Arméns Motorskola förlagd till regementet och 1956–84 var regementet moderförband för de FN-enheter som sändes ut till bl a Gaza, Kongo, Cypern och Mellersta Östern. Sedan 1982 utbildas Arméns Musikpluton i Strängnäs.

Ca 250 officerare är avlönade vid regementet och ca 200 civila är helårsanställda, därutöver har regementet 500 reservofficerare. Värnpliktskullen omfattar årligen ca 1000 man.

Regementschefer under tiden i pansartrupperna har varit överstarna Erik Cavalli 1942–56, Fritz-Ivar Virgin 1956–63, Gunnar Henricson 1963–70, Stig Colliander 1970–76, Nils Stenqvist 1976–79, Åke Eriksson 1979–83, Nils-Gunnar Lundgren 1983–91 och Jan-Åke Andersson 1991–. Den nuvarande chefen är nr 47 i obruten följd sedan 1627.

Gotlands regemente

Gotlands regementes ursprung är Gotlands Nationalbeväring, som uppsattes 1811 genom ett avtal, en konvention mellan gotlänningarna och kungen. Den blev Sveriges första värnpliktsförsvar med övningsplikt även i fredstid. Den mobiliserade nära 20% av befolkningen, och satte upp fyra bataljoner utöver artilleri.

Officerarna tillsattes av kungen, övrigt befäl valdes av menigheten. Denna ordning bestod till 1887, då Nationalbeväringen uppdelades på Gotlands infanteriregemente (I 27) och artillerikår. Fr o m det året blev allt utbildningsbefäl fast anställt. Manskapet utgjordes fortfarande enbart av beväring, med betydligt högre tjänsteplikt än den allmänna beväringen på fastlandet.

En utjämning skedde 1892 med först 1901 blev härordningen på fastlandet och Gotland likartad. Denna medgav bl a att värnpliktiga från fastlandet överfördes för utbildning vid I 27. Där påbörjades samtidigt sk velocipedryttarutbildning. Denna utvecklades under första världskriget och 1920-talet så långt att I 18 (som regementet benämndes från 1928) ca 1930 blev rikets första cykelregemente, med motoriserade trossar.

Under andra världskriget tillfördes pansarenheter genom Göta pansarlivgardes kompani på Gotland, P 1 G. Före krigets slut kunde detta detachment organisera tre kompanier (strv m/42 och m/37 samt pb m/41).

Genom 1949 års krigsorganisation blev I 18, med stöd av P 1 G, ansvarigt för en pansarförstärkt cykelbrigad om fem bataljoner. De sju pansarkompanierna fick via strv m/41, m/40, ikv 102 till slut pvkv, strv 74.

1963 sammanslogs I 18 med P 1 G till P 18. Pansarbrigaden kom därmed att omorganiseras på fem stora bataljoner med Kp-bilar (i stället för cyklar) med vardera två kompanier pvkv eller strv 74. Under 1970-talet ombeväpnades brigaden till strv 102, som liksom KP-bilarna genomgick renovering på 1980-talet.

1982 uppgick P 18, liksom A 7 och Lv 2, i den gemensamma armémyndigheten MKG. Regementet har bibehållit sin identitet och ansvarar närmast för att organisera Gotlandsbrigaden. Denna håller som bäst på att omorganiseras till mekaniserad brigad med strv 104 och pbv 302. KP-bilarna överförs samtidigt till pansarskyttebataljoner, avsedda för lokalförsvaret.

Regementet har genom integreringen i MKG direktkontakt med utbildning och organisering av brigadens artilleri- och luftvärnsenheter. Pionjärenheterna utbildar regementet självt.

Pansarbefälskåren består av ca 120 officerare. Värnpliktskontingenten utgör ca 600 man av vilka huvuddelen är från fastlandet.

Regementschefer under tiden i pansartrupperna har varit överstarna Jan von Horn (1963–1964), Gerhard Hjukström (1964–1971), Nils Stenqvist (1971–1976), Curt Hasselgren (1976–1977), Hodder Stjernswärd (1977–1980), Lars-Eric Wahlgren (1980–1983), överstelöjtnant Bengt Hammarhjelm (1983), överstarna Stig Barke (1983–1988), Anders Sifvertsson (1988–1992) samt överstelöjtnant Karlis Neretnieks (1992–). Den sistnämnda är den 32:e i obruten följd sedan 1811. Fram till 1937 var regementschefen tillika militärbefälhavare på Gotland (fram till 1877 också landshövding).

Arméns Pansarcentrum, Skövde

Arméns pansarcentrum är en mycket ung myndighet. Den upprättades så sent som 1. juli 1991. Det gjordes som en direkt följd av arméstabens omorganisation, då truppslagsavdelningarna utlokaliserades från Stockholm, för att ingå i respektive truppslagsskola. Traditionerna och därmed arbetsuppgifter och organisation vid Pansarcentrum bygger sålunda på Arméstabens pansaravdelning – "Pansarinspektionen" – och Pansartruppernas stridsskola med dess närmaste föregångare Pansartruppskolan och Pansartruppernas kadett- och aspirantskola.

Med pansartruppernas födelse 1942 upprättades Pansartruppskolan (PS) i Skövde, där verksamheten startade i blygsam omfattning först 1944, samt Pansartruppernas officersaspirantskola (POAS) vid dåvarande Kungl Södermanlands pansarregemente (P 3), i Strängnäs. POAS verksamhet påbörjades redan hösten 1942. POAS döptes 1945 om till Pansartruppernas kadettskola (PKS) och flyttade året efter in på nybyggda Kungl Göta pansarlivgarde (P 1), i Enköping, vilket faktiskt varit beslutat sedan skolan startades. 1961 byttes återigen namn på PKS som blev PKAS – Pansartruppernas kadett- och aspirantskola.

Pansartruppskolan, som allt sedan starten varit inrymd i en av bataljonskasernerna vid Kungl Skaraborgs pansar-

regemente (P 4), flyttade 1966 med sin huvuddel till Klagstorp, sedan gårdens marker införlivats med övningsfältet. När P 1 lades ner 1980 integrerades PS och PKAS till Pansartuppernas stridsskola (PS) efter till- och utbyggnad i Skövde och Klagstorp. Skolorna har hela tiden, tillsammans med pansaravdelningen i arméstaben, varit pansarinspektörens instrument för att utveckla truppslaget. Pansaravdelningen har biträtt inspektören i hans typförbands- och personalansvar. Vid skolorna har all truppslagsgemensam officersutbildning genomförts, liksom utveckling av materiel och metoder för pansarförbandens - och sedermera även mekaniserade förbands - utbildning och strid.

Sålunda löser Arméns pansarcentrum idag alla de uppgifter som tidigare sköttes av tre, senare två, olika organisationsenheter. Genom samgrupperingen av alla funktionerna kan vissa rationaliseringsvinster göras. Dessa tas idag ut genom att antalet manår vid Pansarcentrum nu är 97, jämfört med ungefär 115 för tidigare Ast/Pa och PS tillsammans. Pansarinspektören är myndighetschef, med C PS som ställföreträdare. Stabschefen är chef för Pansarstaben. Under honom lyder också Taktik- och utvecklingssektionen. För övrigt känns organisationen igen från den struktur PS fick 1981, även om avdelningar numera kallas sektioner: Kurssektion 1, 2 och 3 med de obligatoriska yrkes- och reservofficerskurserna, Ledningsträningsssektionen med stridsledningskurser för bataljons- och brigadkadrar, Materielutvecklingssektionen med studie- och materielförsök samt försökstruppen med sina två kompanier i olika utbildningsalternativ.

Liksom tidigare är det naturligtvis kursverksamheten som är dimensionerande för resurserna. Bland de uppgifter som just nu tar mest kraft i anspråk är dock även studier och försök inför anskaffning av ny stridsvagn, vidareutveckling av brigadernas organisation samt perso-

nalplanering, bl a med anledning av förestående förändringar i krigs- och grundorganisation.

Vi som tjänstgör vid Arméns pansarcentrum känner oss privilegierade trots att den bantning armén nu vidkännes kanske borde upplevas negativt för dem som så specifikt sysslar med framtidsfrågor. Men vi upplever samtidigt att de förändringar som nu påbörjats syftar till en krigsorganisation av typen "leaner but meaner". Och "elaka" krigsförband innebär bl a effektiva pansar- och mekbrigader, typförband under inspektörens och Pansarcentrums typförbandsansvar. Och när detta skrivs tror vi fortfarande att vårt arbete skall resultera i att vi får nya stridsvagnar i vissa av förbanden.....

Kamratföreningar

Varje regemente har en kamratförening. Vissa har dessutom dotterföreningar - främst i Stockholm.

Frågor om hur man blir medlem m m kan besvaras efter hänvisning från resp telefonväxel:

P 2	0451-87000
P 4	0500-65000
P 5	0921-68000
P 6	044-105000
P 7 Y	0411-68000
P 7 R	046-368000
P 10	0152-28000
P 18	0498-95000
PaC	0500-65000

SPHF står för Svensk Pansarhistorisk Förening

Föreningen bildades 1974 Den är öppen för alla intresserade och har i dag 350 medlemmar varav åtta är utländska medborgare. Föreningens medlemmar arbetar helt ideellt utan några ekonomiska bidrag. Föreningens syfte är att främja intresse för och kunskap om pansarfordon och vissa övriga militära fordons historia m m genom sammankomster, studiebesök, källforskning, artikelpublicering i föreningens tidskrift PANSAR m m. Föreningens medlemmar arbetar inom fyra områden:

1. Reparation och underhåll av äldre, utgångna pansarfordon. Detta arbete har främst skett i Hässleholm och Strängnäs.

2. Byggande av modeller av olika pansarfordon. Denna verksamhet bedrivs dels av ett antal enskilda medlemmar spridda över hela landet dels av en arbetsgrupp i Malmö.

3. Källforskning främst i föreningens arkiv i Helsingborg. Föreningens arkiv innehåller konstruktionsritningar för pansarfordon tillverkade i Sverige, instruktionsböcker, fotografier, filmer, tidningsartiklar, korrespondens om pansarfordon m m. Arkivet innehåller mer samlad information om pansar än något annat arkiv i landet.

4. Studiebesök vid museer och förband i samband med

föreningens årsmöte i Sverige eller utlandet. 1988 – vid pansarmuseet i Parola och vid den finska pbrig. 1989 – vid marinmuseet i Kiel, flygmuseet utanför Hamburg samt pansarmuseet och pansarskolan i Munster, Tyskland. 1990 – vid PS i Skövde där föreningen fick bekanta sig med de nya stridsvagnarna Abrams och Leopard 2. 1991 – vid P 2 och vid föreningens arkiv i Helsingborg. i mindre grupper vid utländska museer och förband.

Föreningens arbete presenteras på två olika sätt:

1. Med artiklar i föreningens tidskrift PANSAR, som utkommer med 4 nummer varje år
2. Genom utställningar på bl a regementets dag, mässor m m av modeller och fotoskärmar.

Årsavgiften är 120 kr. Den kan insättas på postgiro 895711-0. Kontaktmän: Modellbyggare – Måns Thureson, tfn 042-24 05 22 Stridsvagnsrep – Tommy Nilsson, tfn 0435-112 99 Arkivforskning – Putte Hallberg, tfn 042-18 19 91 Tidningsartiklar – Christer Baadstoe, tfn 040-11 60 82.

Jubileumsvideo

Video på VHS har framställts under våren, omfattande pansartruppernas krigsorganisationsutveckling samt en kort presentation av nu befintliga pansarregementen m m. Den kan köpas via resp regementes kamratförening.

Spellängd: ca 30 minuter.

Pansartrupperna i framtiden

Pansarinspektören öv 1. Stig Edgren

Att beskriva vem som de närmaste åren skulle ha anledning att anfalla Sverige är svårt. Vi vet dock att vi lever i en orolig värld. Vi har sett hur snabbt en händelseutveckling kan ske. En negativ utveckling kan ske på mycket kort tid även nära oss. Vi måste i den situationen ge tydliga "signaler" utåt om att vi har vilja och förmåga att slå tillbaka varje inkräktare.

Ett vet vi: Den som i framtiden (säg hypotetiskt runt sekelskiftet) finner skäl att anfalla oss kommer att sätta in militära styrkor av hög kvalitet. Redan efter de första luftlandsättningarna har motståndaren stryktåliga mekaniserade enheter, som snabbt växer i styrka när han disponerar större flygfält eller hamn.

Slutsatsen är logisk: Vi måste själva ha fältförband med stor eldkraft, rörlighet och skydd. Ju färre brigader vi får, desto viktigare är det att de har hög kvalitet. Pansarbrigader och mekaniserade brigader har de erforderliga egenkaperna. De har det skydd som krävs för att kunna utnyttja rörligheten och genom skicklig manövering nå den lokala överlägsenhet som krävs för att kunna fälla avgörande. För att agera på detta sätt måste vi ha hemvärn och lokalförsvarsförband av god kvalitet över ytan så att brigaderna inte behöver ägna för stor kraft åt skydd av

vägar, broar o s v.

Vi vet att fienden kommer att ha stridsvagnar. För att ha möjlighet att vinna dueller mot dessa måste vi ha moderna stridsvagnar. Detta är inte minst en viktig kvalitetssignal utåt. Vi inser att vi inte kan ersätta alla våra stridsvagnar med nya. Genom renoveringar höjer vi kvalitén på de äldre stridsvagnar vi behåller så att även dessa ytterligare en tid kan klara av många stridssituationer – dock inte de allra hårdaste duellerna.

Stridsvagnar och pansarbandvagnar (stridsfordon 90) i samverkan ger den största stridseffekten. De kompletterar varandra väl. De ger ömsesidigt skydd åt varandra. Pansarskyttesoldaterna kan flexibelt föra striden från sitt fordon eller avsuttna.

Vi har under ett år prövat utländska stridsvagnar: Leopard 2 från Tyskland och M1 A1 från USA. Just nu prövar vi den ryska T 72 och pansarskyttefordonet MTLB (köpta i Tyskland). Vi har vid Pansarcentrum i Skövde hög beredskap för att under vintern 92/93 pröva Challenger 2 (Engl), Leclerc (Fr), Leopard 2 I (Ty) och M1 A2 (USA).

Försvarspropositionen följer Överbefälhavarens och Chefens för armén förslag och innebär att stridsvagnar skall köpas utomlands med leveransstart omkring 1996. Att poängtera är att svensk industri är på alerten och söker samarbetsavtal för att få vara med vid genomförandet, genom s k motköp från det land, som får sälja stridsvagnar till Sverige. Anskaffning av stridsfordon 90 i en första omgång är redan beslutad. Den nödvändiga kvalitetshöjningen av armén är på god väg. Pansartrupperna har även i fortsättningen en viktig plats i denna utveckling!

Pansartrupperna – 50 år och framåt!!

Stig Edgren, Painsp

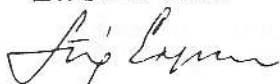
Marschmusik

En nyinspelad LP-skiva/kasset finns för försäljning vid resp regementes kamratförening. Inspelningen genomfördes av arméns musikpluton av årgång 1991. Regementsmarscher m m för följande regemente (motsv) ingår: P 1, P 2, P 4, P 5, P 6, P 7, P 10, P 18, PaC, I 1, I 15.

Utgivning av detta häfte har möjliggjorts efter bidrag från följande företag genom deras repr i Sverige:

- * General Dynamics, USA
- * GIAT, Frankrike
- * Krauss-Maffei, Tyskland
- * Vickers, Storbritannien

Ett stort tack!

Stig Edgren
Paninsp